

גליון 418
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האיור לשריתוש בתמונה

סיפורי חז"ל

יהודי אף פעם לא בודד

ספינה שטה לה בים הגדול, ועל סיפונה נוסעים מארצות שונות, כל הנוסעים בה היו עובדי אלילים, ורק ילד יהודי אחד היה ביניהם, בודד היה הנער בין כל הנוסעים, פתאום החלה הספינה מטלטלת בפראות מצד לצד. זעקות שבר של נוסעים נשמעים מכל עבר, נקב נוצר בקרקעית הספינה ודרכו חדרו מים רבים ואיימו להטביע את הספינה על כל נוסעיה. נחרדו הנוסעים ומיד עמד כל אחד ופנה לאלילו והתחנן לפניו שיושיעו, אך כל אלה לא עזרו כלום כמובן. והסערה הלכה וגברה והנה נפלו מבטיהם של הנוסעים על הילד היהודי וקראו לעברו: ילד קום קרא אל אלקיך, שמוע שמענו שהוא עונה לבם כשאתם צועקים אליו, ושמענו את שמעו כי גדול וגיבור הוא. החל הילד קורא אל ה', והתפלל לפניו שיושיעו לבל תטבע הספינה בים. שמע ה' אל תפילתו הזוכה של הנער הצעיר, הים נח מזעפו והספינה המשיכה דרכה בשובה ונחת. כשהגיעו ליבשה ירדו הנוסעים כדי להצטייד במזון, אך לפני שעזבו את הספינה קראו לעבר הילד: "אינך צריך לקנות משהו?" "אינני מכיר את העיר הזאת שלפנינו" השיב להם הילד במבוכה, "אינני יודע היכן אוכל לקנות מזון, הן מסכן אני." "אתה מסכן? קראו לעומתו האנשים, לא ולא! אנחנו המסכנים, אנחנו שיש ביננו שהאלילים שלהם בבבל, ויש מאתנו שהאלילים שלהם ברומי, ואחרים מאתנו שהאלילים שלהם עממה פה ואין לנו מהם כלום, ולא יכולים לעזור במאום. ואילו אתה, בכל מקום שאתה הולך - וגם אם נדמה לך שאתה בודד - ה' אלקיך נמצא איתך והוא עונה לך בכל עת.

(עפ"י ירושלמי ברכות פרק א' הלכה א')

פרשת השבוע

וירדו הם וכל אשר להם חיים

שאולה וגו' (ט"ז - ל"ג)

פעם התאכסן במעוזבוז גאון, אחד שלא היה מעדת החסידים, ולמרות היותו מתנגד, קיבל את הזמנתו של הבעש"ט הקדוש זיע"א לשבות אצלו בשבת. בעת הסעודה שאל הגאון את הבעש"ט הקדוש זיע"א, איתא בגמרא (סנהדרין ק"ח ע"א) שעדת קרח אין להם חלק לעולם הבא, ואח"כ איתא התם שדור המדבר אין להם חלק לעולם הבא, הלא גם עדת קרח היו מדור המדבר, ולמה ליה למיתנא במיוחד עבור עדת קרח? ענה הבעל שם טוב: על שאלה קלה כזו יכול להשיב גם נכדי אפרים ("דגל מחנה אפרים" שהיה אז כבן ח' שנים), וענה הילד, הלא העונש "במדבר הזה יתמו וגו'" (שלח י"ד-ל"ה) בא על חטא המרגלים, ומשבט לוי לא היו מרגלים, וקרח היה משבט לוי ורבים מעדתו היו לויים.

ואם בריאה יברא ה' ופצתה

הארמה את פיה וגו' (ט"ז - ל')

מסופר על הרה"ק רבי יששכר דב מבעזלא זיע"א ששנה אחת בפרשת קרח אמר בשולחנו הטהור, למה באמת בחר משה רבינו ע"ה עונש קשה ומשונה כל כך על קורח ובניו שירדו חיים שאולה, כי "נאר א יוד כל זמן ער לעבט, וואס ער האט נאר געטוהן קען ער נאך תשובה טוהן - אבער איין רגע דערנאך איז אלעס פארפאלין", (רק יהודי כל זמן שהוא חי, וכלל לא משנה מה עשה, עדיין יכול לעשות תשובה - אבל רגע אח"כ - כשמת - הרי הכל אבוד). ומשה רבינו ע"ה ריחם על קרח ובניו על שלא זכו לשוב בתשובה בחיים חיותן, לכן בחר להם העונש שירדו חיים שאולה, כדי שישובו שם בתשובה. (וכל הקהל געה בכיה מגודל התעוררות התשובה שהיתה עקב הדברים הנרגשים).

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:30 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:02

פרשת קרח

זמני כניסת השבת
ירושלים: 2 7:1 ת"א: 7:27

לא רבי, כבר שכחתי הכל, אני זוכר רק את שתי המילים "ברוך אתה" ותו לא. טוב, טוב, שמח הרבי בשתי המילים האלה כבאוצר יקר, לך שוב לביתך ומדי בוקר כאשר תקיץ משנתך תאמר כמה פעמים "ברוך אתה" וכעבור שבוע תשוב אלי שנית. מנצח התזמורת יצא מלפני הרבי מעודד כאילו נופחה בו נשמה חדשה, אך קצרה רוח מלחכות עד סוף השבוע, כעבור יומיים חזר אל הרבי והפעם יחד עם אשתו. רבי קדוש עשיתי כאשר ציווני, גם אשתי אומרת כל היום "ברוך אתה" אבל אנו מרגישים שאין די בזה, נחוץ לנו יותר מזון רוחני.

הרבי קיבל את שניהם וקודם כל ציווה עליהם למעט ככל האפשר בחילול שבת, ובכלל שישתדל בשבת להימנע מכל מלאכה פרט לחובת השירות המוטלת עליו. הקצין הבטיח לקיים את דברי הרבי, קימעה קימעה החלו להתנהג כיהודים, הקפידו על כשרות והאשה הדליקה נרות שבת ככל בת ישראל, לעיתים קרובות היה מנצח התזמורת מבקר בבית הרבי, קולט את ניגוניו ומנצל אותם עבור תזמורתו, כאשר נזדמנו אל המבצר אורחים חשובים מוורשה או מפטרבורג, ניגן לפנייהם מארשים ונעימות של הרבי ממודיץ שעשו רושם עז, והאורחים המכובדים שיבחוהו והיללוהו על כך.

בפרוס חג הפסח החליט מנצח התזמורת לקיים את הסדר של פסח כהלכתו, ואף כי היה מתגורר במבצר יחד עם קצינים אחרים, שמר את הפסח בביעור החמץ, באכילת מצה ובהקפדה על שאר דיני הכשרות, ואפילו לא הניח למשרתו הגוי לאכול חמץ בביתו. פעם אחת בשעה שהמשרת עמד בחוץ ואכל את לחמו, עבר על פניו קצין מקציני הגדוד ושאלהו מדוע הוא אוכל בחוץ? אדוני גירשני החוצה, הסביר המשרת כי אני אוכל לחם, ואילו אדוני אוכל רק מצה ככל היהודים. כך, צעק הקצין: מנצח התזמורת הוא יהודי והוא גירש מביתו משרת פרבוסלבי, אה, על כך הוא יענש.

אותו קצין הודיע על כך מיד למפקד המבצר, וכעבור ימים אחדים קיבל מנצח התזמורת הודעה מטעם מפקדת המבצר, כי עליו לעזוב את המקום תוך שבועיים, ולחפש לו מישרה אחרת. כאשר קיבל את ההודעה הזאת, פנה מנצח התזמורת אל הרבי וסח לו את כל הענין, עם זאת הוסיף שהוא נותן למפקד הגדוד שיעורים בנגינה על כינור, ועתה הוא שרוי במבוכה ואינו יודע האם ימשיך בכך או יחדל. יעץ לו הרבי ללכת אל המפקד ובהזדמנות זו לבוא עמו בדברים בנוגע לפיטוריו ממישרתו.

כוחה של נגינה

הרב הקדוש רבי ישראל בעל "דברי ישראל" ממודיץ זיע"א התגורר בקירבת המבצר הרוסי-פולני איבנגורוד שלייד העיירה מודיץ. כאן בעיירה הקטנה הקים את חצרו, אליה נהרו חסידיו ואוהדיו כדי לשהות עם רבם בעולם של רוחניות והתרוממות של תורה ונגינה. אל שיא התרוממות הנפש הגיעו במודיץ בשבת בין הערביים בשעת הסעודה השלישית. בבית המדרש הגדול שררה אז אפלה מעובה, חסידים עמדו צפופים, ובעיניים עצומות שמעו וספגו את הצלילים השמימיים השופעים מפי הרבי, שזימר ביחידות את ניגוניו שהלחין בעצמו ל"בני היכלא", "ידיד נפש" ו"מזמור לדוד".

גם מחוץ לבית המדרש ליד החלונות צבאו מאות אנשים, ביניהם גם רבים לא יהודים שעמדו והאזינו לניגוני מודיץ. במבצר הסמוך שירת קצין בביר בתור מנהלה ומנצחה של תזמורת הגדוד, הוא היה יליד טומסק ממוצא יהודי, אבל הוא עצמו כבר שכח לחלוטין את מוצאו היהודי, וגם לא ניכר בו שום סימן חייוני שיעיד על יהדותו.

יום אחד בשבת לפנות ערב, עבר מנצח התזמורת ליד בית מדרשו של הרבי ממודיץ ושמע את הנגינה המיוחדת במינה, הקצין הרוסי הוקסם כל כך מן הנגינה הזאת, עד כי לא יכול היה להתרפק וחמק חרש לתוך בית המדרש. שם לא הבחין בו איש בשל החשיכה, ובלע בצמא את הצלילים המופלאים באין יכולת להינתק ממקומו. כאשר הועלה האור בבית המדרש וראו את האורח, קמה המולה מסביב. וכי קטנה היא זו? מנצחה של תזמורת המבצר נמצא כאן, בעוד הכל מביטים בו משתאים ומשתוממים, פנה הקצין אל אחד החסידים וביקש אותו לגשת אל הרבי ולומר לו כי הוא מבקש להיכנס אליו לשיחה אישית.

הרבי ניאות לקבלו אחרי הבדלה בדירתו. כשנכנס אל הרבי פרץ הקצין ובבכי אמר: רבי קדוש, הורי היו יהודים ממרכז רוסיה, אולם אמי המירה את דתה יחד עם כל ילדיה, זה מזמן כבר שכחתי לגמרי את מוצאי היהודי, אולם ניגוניו של הרבי עורר בי את הנשמה היהודית, ככל שהאזנתי לניגון הרבי כך נתעורר בי יותר ויותר הרגש היהודי. רבי קדוש הריני חש ומרגיש כי יהודי הנני ועז רצוני להיות יהודי, אני זקוק לעזרתו ולהשפעתו הרוחנית. הרבי עודד את הקצין בדברי נועם ולבסוף שאל אותו אם עדיין זוכר מילה יהודית מתוך תפילה כלשהי.

צישל ונמשל

בקהלם אל תחד כבודי (בראשית מ"ט - ו')

רש"י ז"ל פירש על פסוק זה שכוונת יעקב אבינו היתה, שבשיקהיל קורח שהוא משבטו של לוי, את כל העדה על משה ואהרן, אל יוזכר שמו עמהם במחלוקת זו.

ואומר הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב זיע"א: אל לו לאדם להתערב בשום מחלוקת שפורצת חס ושלושם בציבור מכיון שהוא רק ינוק מזה.

משל למה הדבר דומה, לאריה מלך החיות שהיה רעב ביער ולא מצא טרף לנפשו שלושה ימים, ומחמת הרעב החל נודף ריח רע מפיו. חשש האריה שמא יגוע וימות ברעב, החל שואג לעבר חיות היער. למשע השאגות של מלך החיות, רץ לעברו סוס אחד, אמר לו האריה: הטה חוטמך לפי ואמור לי מה אתה מריח? הרכין הסוס את ראשו והטה את חוטמו לפי האריה, ואמר לו: ריח רע נודף מפיך, מיד כעס עליו האריה ואמר לו: אתה מורד במלכות והתחייבת מיתה, וטרף את הסוס ואכלו. חלפו שלשה ימים נוספים ושוב חש האריה ברעב גדול, הוא שוב שאג לעבר חיות היער, רץ לעברו זאב, שאל אותו האריה מה הוא מריח? זכר הזאב מה קרה לסוס ואמר: איני מריח כלום, אמר לו האריה: שקרן, שיקרת לי והתחייבת בכך מיתה, טרף את הזאב ואכלו. עברו שלושה ימים נוספים ושוב חש האריה ברעב גדול, שוב שאג והתקרב לעברו השועל, שאל אותו האריה: מה אתה מריח? השיב לו השועל: אדוני המלך, אני כבר כמה ימים מאד מקורר ומצונן, האף שלי סתום ואיני מריח מאומה, בכך הוא ניצל ממנו בחכמה.

כך גם הנמשל: כשפורצת מחלוקת צריכים אנו להיות כאותו שועל ולא להריח את אש המחלוקת כלל, לא להביע דעה לצד זה או לצד אחר, ועל ידי כך לא נינזק ממנה כלל.

(פניני התורה)

בהגיעו לביתו של המפקד, קידם אותו הלה בקול נזיפה, איך העזת לבוא הנה? האינך יודע איזו מהומה חוללת במבצר בגלל יהדותך, כאשר לא הרשית למשרת הפרבוסלבי לאכול במטבח ביתך? בי אדוני, השיב המנצח, יורשה נא לי להגנתי לומר כמה מלים. משקיבל את רשותו של המפקד, סיפר את פרשת חייו כי נולד להורים יהודים, כי שכח לגמרי את מוצאו היהודי וכי הנקודה היהודית שבו, נתעוררה מחדש כאשר עבר על פני בית מדרשו של הרבי ושמע את נגינתו המופלאה. עד כדי כך השפיעה עליך נגינתו של הרבי? השתאה המפקד, הייתי רוצה לשמוע משהו מיצירותיו של אדם מופלא זה.

מנצח התזמורת לקח את כינורו בידו והתחיל לנגן באוזני המפקד מניגוני מודיץ מלאי הכיסופים והשתפכות הנפש, המפקד האזין בכובד ראש ובעיניים עצומות למחצה. בתום הנגינה ניגש המפקד אל שולחנו, הוציא מתור מגירה גליון נייר ואמר, זהו מכתב הפיטורים שלך ששלח לי מפקד המבצר לשם אישור וחתימה, ראה, הנני קורע את המסמך לעיניך, אכן נגינתו של הרבי היא נשגבה ובכוחה להלהיב ולהשפיע לא רק על יהודי מלידה. אלא גם על נוצרי. מישרתך מובטחת לך, אבל בתנאי שתאפשר לי לשמוע את הניגונים הנפלאים האלה מפיו של הרבי. מובן שאסור לאיש לדעת מי אני. מאז אפשר היה לראות מדי שבת לפנות ערב את מנצח הגדוד ליד חלונות בית מדרשו של הרבי לבושים אזרחית, כשהם מקשיבים רב קשב לבני היכלא וידיד נפש. מנצח התזמורת שוב לא הסתיר מאז את יהדותו, כאשר נולד לו בן הביא את הרבי יחד עם מנין יהודים אל המבצר, שם הוכנס הילד בבריתו של אברהם אבינו, כשהרבי ממודיץ משמש בסנדק.

מפקד הגדוד נעשה מאז אוהד נלהב של הרבי ונגינתו, וכאשר עמד הרבי להשיא אחד מנכדיו, הרשה המפקד למנצח התזמורת להעמיד את תזמורת המבצר לרשות החוגגים, ולא זו בלבד אלא שהמפקד עצמו בא להשתתף בשמחה, הוא גם שלח פלוגת קוזאקים מן המבצר לשמור על הסדר בין אלפי האזרחים שבאו לחתונה. זה כוחה וזו השפעתה של נגינת מודיץ.

רעבוננו של החזון איש

יפה הגדיר עצמו הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א באחת מאיגרותיו: "הייתי רעב לשמוע משלום בריאותך". ומסופר שפעם בא רופא לבקר את ה"חזון איש", הרופא היה ממנהלי ביה"ח "אסותא" בתל אביב, תוך כדי שיחה סיפר לו הרופא דרך אגב, כי אדם גלמוד שוכב בבית החולים, ובדידותו מחמירה את מצבו. למחרת בבוקר השתומם אותו רופא מנהל לפגוש את ה"חזון איש" יושב לו בבית החולים ליד מיטת החולה האלמוני שלא הכירו מעודו, ומעודד את רוחו.

מיצוות הכנסת אורחים

כשהיה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א סמוך על שולחן חותנו, היה דרכו לשמש את כל האורחים הרבים שהיו מתאכסנים בבית חמיו, שהיה איש עשיר ונכבד בעירו. רבי לוי יצחק בעצמו טרח להביא להם אלומות קש לשכיבה והציע להם את המצעים, פעם שאל אותו חותנו: למה לך לטרוח כל כך, וכי לא תוכל לתת לאיזה גוי אגורת כסף שישא את חבילות הקש? השיבו רבי לוי יצחק: כלום נכון לכבד את הגוי ב"מצוה" ועוד לשלם לו שכר בעד זה?

ואהבת לרעך כמוך

מעשה בהגה"ק מוילנא זיע"א, כשהיה ילד יצא לשחק עם חבריו, ראה אותם משחקים בנדנדה, זה עולה וזה יורד, פירש מהם ונכנס לביתו. שאל אותו אביו: אליהו יקירי, למה אין אתה משחק עם חבריך? השיב הילד: כתוב בתורה "ואהבת לרעך כמוך" ואיך אני יכול לעלות את עצמי ובו בזמן להשפיל את חברי ולגרום לו לרדת.

פעם הלך הרה"ק מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא ג' תמוז) מביתו לכיוון בית המדרש, בתוך כך הבחין באיש מבוגר הסוחב שתי מזוודות כבדות, ניגש האיש אל הרבי שעבר לידו ואמר לו: "ר' יהודי אולי הנכם מוכנים לעזור לי לשאת מזוודה אחת?"

הרבי מידו בשמחה את המזוודה ושניהם צעדו יחד כאשר כל אחד מזוודתו בידו. אחד מרבני חב"ד שהלך בסמוך, נבהל מאוד לראות ממקום הילוכו את הרבי סוחב בידו את המזוודה הכבדה, אך לא היה לו האומץ לגשת אל האיש ולהעיר לו על כך בנוכחותו של הרבי.

התחיל הרב לרקוע ברגליו ולעורר קצת רעש על מנת שאותו יהודי יהפוך את פניו אליו ואז יוכל להעיר לו, אך לדאבונו לא החזיר האיש את פניו וכך המשיכו ללכת עם המזוודות הכבדות בידיהם, בעודם צועדים שמע הרבי את היהודי המשמיע אנחות כבדות, כאשר שאלו הרבי על מה ולמה הוא כה נאנח? ענה לו האמן לי ר' יהודי שכבד עלי מאוד המשא שהנני סוחב בידו, ללא אומר ודברים לקח הרבי ממנו גם את המזוודה השניה, וכך המשיכו ללכת כאשר שתי המזוודות הכבדות בידיו של הרבי, הרב שפסע מאחוריהם וראה את מעשהו האחרון של אותו יהודי לא יכול להבליג עוד, הוא התקרב אל האיש ההוא והחל להשתעל בקול מאחוריו, הפעם הפנה כבר היהודי את פניו לעבר המשתעל, אז רמו לו כי האיש שנושא את מזוודתו אינו אלא הרבי מליובאוויטש, כאשר שמע הישיש את דבריו, נבהל מאוד ועצר מלכת, הוא תפש את ראשו בידו והחל לקצוף על עצמו: געוואלד מה עשיתי השתמשתי עם הרבי מליובאוויטש לסחוב את המזוודות שלי, אוי לי ואבוי לנפשי, כראות הרבי שהיהודי עצר מלכת ומשמיע דיבורים של צער וכאב, שאלו מה קרה ועל מה ולמה נעצר פתאום מלכת? החל היהודי לבכות כי לא ידע כלל עם מי הוא משתמש לצרכיו הפרטיים, ומי יודע אם יכפרו לו מן השמים על מה שעשה, ענה לו הרבי ומה עם מצוות "עוזב תעזוב עמו" האם מצוה זו ניתנה רק לאנשים אחרים ולא לי.

שבת קודש כ"ח סיון

הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטהאש ב"ר מרדכי (תרל"ה)

יום ראשון כ"ט סיון

הגה"ק רבי שלמה קלוגער ב"ר יהודה אהרן (תרכ"ט)

הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ב"ר מרדכי מנדבורנא (תרס"ח)

יום שני ל' סיון

הגה"ק רבי שלמה קלוגער ב"ר יהודה אהרן (תרכ"ט)

הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ב"ר מרדכי מנדבורנא (תרס"ח)

יום שלישי א' תמוז

הרה"ק רבי קלונימוס קלמן ב"ר אהרן (מאור ושמש - תקפ"ז)

הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ב"ר מאיר נתן (תרס"ה)

יום רביעי ב' תמוז

יוסף הצדיק משבטי קה בן יעקב (ב"א ש"ט)

הרה"ק רבי נחמן מהורדאנקא ב"ר יצחק (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

הרה"ק רבי אברהם מטריסק (מגן אברהם) ב"ר מרדכי מטשערנובל - תרמ"ט)

יום חמישי ג' תמוז

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש (תשנ"ד)

יום שישי ד' תמוז

רבנו יעקב ב"ר מאיר (ר"ת - ד"א תתקל"א)

הרה"ק פינחס ב"ר צבי הירש (ההפלאה - תקס"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטינץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף התרים על המעורים.

קביעות מקום בתפילה (ח')

(א) מי שאינו קובע מקום לתפילתו, המשתחיתים באים וחוטפים אותו תפילה לפרנסתם ומזונותיהם. (כף החיים, אור"ח סימן צ', ס"ק ק"ב)

(ב) הזמן שנקרא קביעות מקום לתפילה, היא, אם התפלל באותו מקום שלושים יום. (אוסרי לגפן, חלק ט', עמוד ש"ו, סימן ב')

(ג) מי שמתפלל בימות החול, מנחה במקום קבוע, מלבד יום אחד בשבוע שבו נוסע לשיעור וכדומה, ואז מתפלל מנחה גדולה במקום הקבוע לאותו יום, ואירע שבוע שלא נוסע, אז מוטב שיתפלל באותו יום במקומו הקבוע לשאר ימים, מאשר שיתפלל במקומו הקבוע לאותו יום. (שם, עמוד ש"ח, סימן מ')